

Csikorog a szék

Végignyalta a kanalat, és arra gondolt, ha aranyból lenne, még élvezné is, már a kanálért magáért, de így csak a szomszédos asztalnál ülő férfit tudja kényelmetlen helyzetbe hozni. A férfi nővel volt, hogy a feleségével vagy a szeretőjével, azt nem lehetett eldönteni. Unottan nézett rá, vagy tán nem is unottan, hanem megszokással. A nő nyilván a szokásos munkahelyi történetekkel traktálta, esetleg azzal, hogy a megjegyezhetetlen nevű barátjánője már megint mibe keveredett. Vagy azzal, hogy új kabát kellene. Ki tudja, a nők csak beszélnek, beszélnek, sokszor az se számít nekik, hogy figyelnek-e rájuk tulajdonképpen. Hazugság, nem is sokszor. A nőket egyáltalán, de tényleg egyáltalában nem érdekli, hogy figyelnek-e arra, amit mondanak, kizárólag azt tartják fontosnak, hogy az, akihez beszélnek, az legalább tegyen úgy, mintha figyelne. Egy bólintás bőven elég. És az, hogy hallgasson mélyen, ne akarjon közbevágni, legföljebb annyit, hogy fizetek, dehogya te, tedd csak el a tárcád, drágám, még mit nem, egy ilyen kellemes vacsora után, dehogya adsz bele, ne viccelj már. Igen, ilyesmit általában szívesen vesz egy nő, még ha félbeszakítják is vele a kitört sarok kesernyés, mégis roppant viccesnek hitt, ezerszer mesélt sztoriját. Ezeken töprengett, miközben a tejszínhabot kanalazta, és időnként bekukkantott az asztaluk alá, hogy a férfi vajon a lábával vezeti-e le a nyalakodás keltette feszültséget, ha már egyebet nem tehet. Az persze idegesen toporgott, rángott a térde, az arca meg lángvörösre gyúlt. Végül semmi folytatás. Fizettek, távoztak.

A gyümölcsrizs után felhajtotta a maradék málnás sörét, intett a pincérnek, aki kissé szegénylős mosollyal megrázta a fejét, jelezve, hogy a számlát rendezte. Kifelé menet, a pulthoz érve odahajolt a fiúhoz és megköszönte, hogy megint a vendége volt, majd kilépett az őszbe. Bent sosem volt ősz, ott mindig egy furcsa, ellenben könnyen fogadható ötödik évszak uralkodott. Uralkodott, nem pedig mást csinált, zsarnoki módon nem hagyta, hogy az ember mást gondoljon, minthogy azon az akárhány négyzetméteren se ősz, se tél, se semmilyen más évszak nincs. Ezerszínű falak, ezerillatú párnák és faliszőnyegek, teafüvek és szivárványszín, vagy még annál is tarkább, hosszú és tömzsi, piramis és henger, minden, mindenféle alakú és színű gyertyák. Kandalló az egyik teremben, jégszobor a másikban, grillázstorta egy alacsony asztalkán, körötte viháncoló lányok, és rájuk se hederítő, morcos képű üzletemberek szivarral, hatalmas bőrfotelben. Mindennek és mindenkinek jutott hely, ezért járt oda. És nem is volt messze, lehetett billegni tűnél is vékonyabb sarkakon, ha éppen olyan kedve volt. Nem mintha nem masszírozták volna meg a lábát bármikor, amikor csak fájlalta, sőt, ha nem szólt, akkor is melegítették a kezüket legkevesebb öten, hogy felajánlkozhassanak. És hogy pontosan hova járt, hát hova, az ötödik évszakba, de inkább nagybetűvel, mert ez volt a neve, Ötödik Évszak. Mindegy, hogy milyen utca, az is, hogy melyik kerület. Mindegy. Teljesen mindegy.

Beköszöntött az ősz, amerre nézett, haldokló fák, alattuk sortűzben pusztult levéltetemek. Nyáltenger, ázott csikkek, nehéz levegő és nehéz lélegzetvétel, reszkető kutyalábak, műszálás takaróba csavart kávézó emberek. Olybá tűnt, a napsütés távozott egy másik helyre, és nem kívánt visszatérni egyhamar. A metróhoz igyekezett, ám az aluljáró bejáratánál álló nagy csapat rendőr láttán megtorpant. Kislány kora óta vonzódott az egyenruhásokhoz. Akkoriban még nem értette, mitől ver hevesebben a szíve, ha meglátja a tűzoltókat az út szélén, kamaszként már kapizsgálta. A rendőrök nem tágtottak, az aluljáró takarításával foglalatostkodtak, harsányan, kegyetlenül ordították fel onnan a két lábon járó, érző szemetet. A hajléktalanok botladozva, görbén, fáradtan és vérvörös szemekkel húzták fel magukat a lépcsőkorláton, fent a csípős, hideg szél kifújta a könnyeiket. Ki tudja, sós vagy íztelen könnyek, érzelmekkel teli vagy lemondó csöppök, rajtuk kívül, akiket sosem kérdeznek meg semmiről, ki tudja. Nem bírta tovább nézni a jelenetet, elfordította a fejét és a recsegő, fájdalmas szitkozódást hallgatva szaladt át az út másik oldalára. Néhány autós rádudált. Mosolygott rájuk, finoman, magában anyázva. Elkapott pár meghökkent arcot, és ez kellő elégtétel volt ahhoz, hogy ne akarja kövel bedobni valamelyik szélvédőjét. Órára sietett, már akkor huszonöt perc késéssel. A zongoratanárnő türelmes volt és göcsörtös ujjú, erős orosz akcentussal beszélt, erős feketekávé ivott, sárga volt tőle minden foga. A füstös terem falain levendulacsokrok és ismeretlen festő tájképei lógtak. A kilencszázegyves Bösendorfer primadonnaként állt a recsegő parkettájú színpad közepén, előtte két zongoraszék, vörös bársonyborítással, olajozatlan, csikorgó menettel. Sámli régóta nem kellett neki, különben is utálta, kezdőként is, nem tudta tőle használni a pedálokat. Egy zongorista képzeljen almát a kezébe, miközben játszik. Simogassa az elefántcsontbillentyűket, érzéken, szenvedéllyel. Szeretkezzen Mozarttal, váljon eggyé a hangszerrel és a dallammal, áramoljon át a lelke a bécsi mechanikába, a százéves tudásba, minden zongoristáéba, aki valaha játszott azokon a billentyűkön. És dohányozzon. Gomolygó füst legyen és száraz szemek, játsszon lehunyt szemmel. Az óra végére a tanárnő kimegy, mindig azon a ponton, amikor érzi a közelgő kisülést. Kimegy, kávé fűz, elbúcsúzni sem tér vissza. Ő meg csak játszik, feketéken és fehéreken, leheletfinoman, időtlenségben. Nem szokott rá emlékezni, hogyan jut haza, egyszerezben otthon van, és vacsoráznia kell. Korán fekszik le, korán kel, napi nyolc órát gyakorol. A család pianínót vett, nehézkes, akadozó billentyűset, ami ráadásul hamis, hiába hangoltatják évente. A kisujjával némákat üt, nincs benne akkora erő, hogy megszólaltassa a rossz hangszeret. Ettől függetlenül szereti, mert az övé. Nincs semmi más, ami az övé lenne, csak az a rozoga pianínó, amitől iszonyúan fájnak az ízületei és az ujjbegyei.

Ősszel mindig eszébe jutott a nagyapja. Októberben halt meg, gyorsan, előzmény nélkül, mintha nem akart volna a terhükre lenni. A nagyapja halála óta tisztában volt vele, hogy őt nem úgy rázza meg az ilyesmi, ahogyan kellene. Egyáltalán nem akart elmenni a temetésre. Nem akart ott állni az első sorban. Egy váza, egy cukortartó, egy akármi, amiben ember van, ezt nem bírta. Egy cukortartó, amibe nem fér bele semmi emberi, talán a melle, az elférne, de ő maga nem. Ki nem

állhatta a pap kántálását, a felordítókat, a hisztérikusan zokogókat. Nem bírta a mindent túlgondoló temetésre járókat, akik érezni vélték a halott közelségét, gyűlölte őket, a temetésen a fülébe súgta az egyik, hogy a papa most ott jár köztük, egyértelmű, igen, mást se csinál, csak járkal. Egy cukortartó volt az egész, abból is egy kifejezetten ronda, porrá leszünk, porcukorrá, mint nagypapa, és majd egyszer ő is porcukor lesz, eldöntötte abban a percben. Végignézett a gyászolókon, a merev arcún, az értetlenen, az érdeklődőn, az özvegyen, az árván, aztán megállt egy kisgyereken, aki a virágokat csodálta. A gyerek, az egyetlen őszinte gyászoló tudta, hogy a nagypapa elrepült, mégsem siratta, nem érezte úgy, hogy rossz helyen lenne, és a virágok különben meg olyan nagyon szépek voltak, hogy azokat kellett nézni. Nézte a virágokat így hát ő is, a gyerek után szabadon, majd felpillantott az égre; nagypapa szép időt rendelt aznapra, meg kell hagyni, jött jobbról a paraértelmezés, igen, hogyne, nagypapa időközben lepaktált a Jóistennel, hát, nagy forma volt az öreg idelent is. A menetből észrevétlenül lépett ki, megvárta, amíg eltűnik mindenki, visszaroht a sírhoz, és erősen, minden erejét beleadva gondolt a képre, ahogy nagypapa a szőlőben kapál szakadt szalmakalapban, int, jó utat kíván, és ő vigyorogva száll a kis piros, pesti vonatra, mert nagypapa dolgozik, helyén van minden. Kinyitotta a szemét, körbenézett, és amikor látta, hogy rajta kívül senki nincsen a temetőben, intett, jó utat kívánt, azután széles mosollyal a pályaudvar felé vette az irányt.

A halál egyébként nem érdekelte. Olykor álmodott róla, a nagyapjáról, mindig olyat, ami valóban megtörtént. Zongorálj, kislányom, zongoráljál, művésznő, nincs más dolgod. Mindig ezt mondta. Pestre járni nem szeretett, a hangversenyeken kívül csak a szilveszteri tűzijátékra lehetett felkuncsorogni. Aztán meghalt, ennyi volt. Minden ment tovább. A felvételi évében a zongoratanárnő hétről hétre sápadtabb, erőtlenebb lett, elmaradoztak az órák, elindultak a pletykák. Sejtteni lehetett, mi lesz a történet vége. Januárban jött a telefon, hogy meghalt. Az Ötödik Évszakban kapott egy termet a Bösendorfer, a képek, a levendulacsokrok. Nem vették fel az egyetemre, csak két évvel később. A halál továbbra sem érdekelte. Ha nem játszott, akkor férfiakkal találkozott, de csak akkor feküdt le velük, ha nagyon unta magát. Mindegyikben a nagyapját kereste, a mozdulatait, a hanglejtését, korra való tekintet és mindenféle tudatosság nélkül. Sosem házasodott meg. Egyszer levelet hagytak neki a pultnál, annyi állt benne, gyöngybetűkkel, hogy csikorog a szék. Élete végéig kereste a feladót.